

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER) YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (01.04.2020)

Kesin Olgu: Türkiye (13.531) Dünya (750.890) **Ölüm:** Türkiye (214), Dünya (36.405)

DSÖ Risk Değerlendirmesi: Küresel seviye - Çok Yüksek

Günün HASUDER Önerisi

İyi Yönetilen Salgın Başarı Getirir. Salgın Yönetimi Ekip İşidir

Salgın Yönetimi halk sağlığı ve epidemiyoloji uzmanının başında yer aldığı bir Ekip işidir. Sahadan alınan doğru ve şeffaf bilgilerle çalışmak salgın yönetiminde başarı sağlar. Operasyon merkezlerinde işlenmiş verilerle çalışmak, harita üzerinden çalışmak; il-ilçe idaresi temsilcileriyle/karar alma yetkisi olanlara çalışmada hız kazandırır, başarıyı artırır.

Dünyadan Haberler

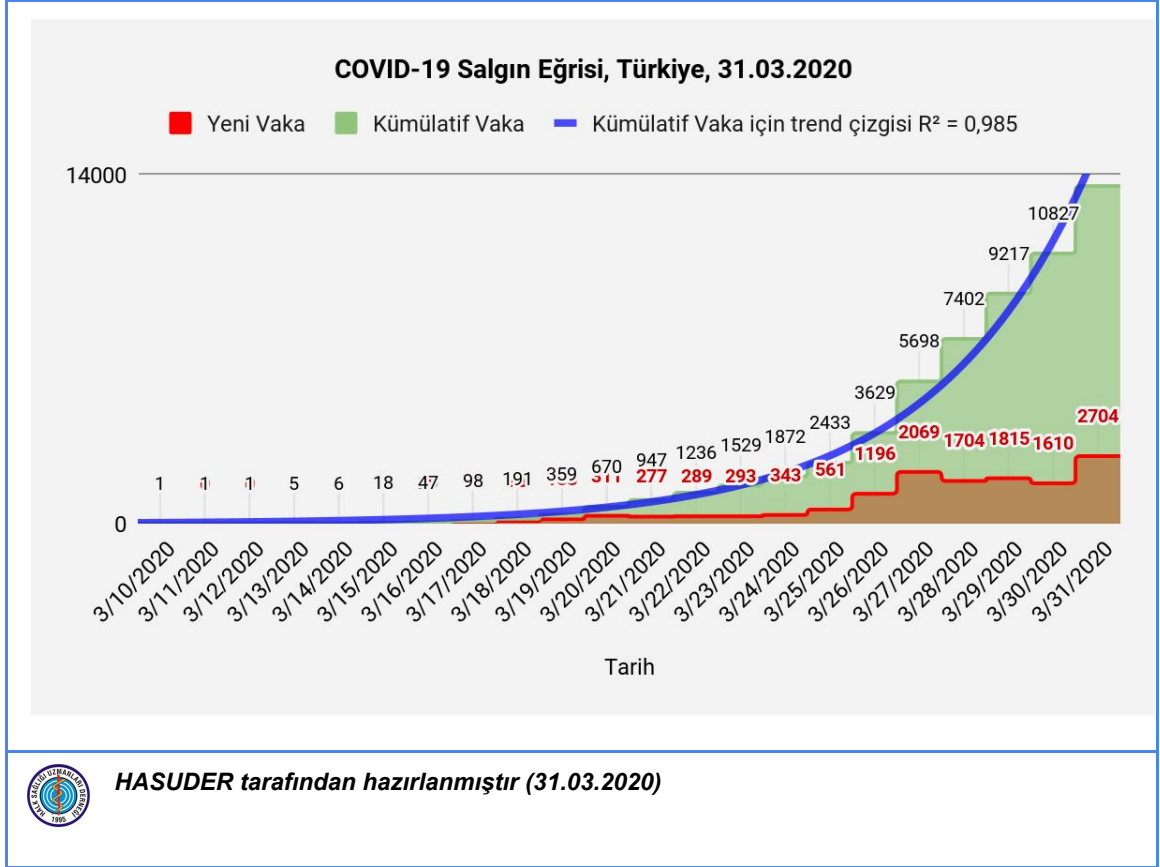
- **DSÖ Durum Raporu ([WHO Situation Report-71](#))**
  - Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), son 24 saat içinde hiçbir yeni ülke/bölge COVID-19 vakası bildirmedir.
  - DSÖ Genel Direktörü, temel sağlık ürünlerinin serbest dolaşımının sağlanmasının hayat kurtarmak ve salgının sosyal ve ekonomik etkilerini azaltmak için hayati önem taşıdığını; DSÖ'nün tanı, KKD, tıbbi oksijen, vantilatörler gibi hayat kurtarıcı ürünlere erişimi artırmak için paydaşlarla birlikte yoğun şekilde çalıştığını bildirdi. [Kaynak](#)
  - DSÖ Operasyon Destek ve Lojistik (Operations Support and Logistics-OSL), Pandemi Tedarik Zinciri Ağı (Pandemic Supply Chain Network) ile birlikte çalışarak özel şirketlerle olan koordinasyonu artırdı. OSL, salgının başlangıcından bu yana 75 ülkeye 800.000'den fazla cerrahi maske, 54.000 adet N95 maske, 873.000 eldiven, 15.000 gözlük ve 24.000 yüz siperi; ayrıca 126 ülkeye COVID-19 test kiti gönderdi. [ayrıntılı bilgi raporda](#)
- UNICEF, ILO ve UN Women tarafından COVID-19 bağlamında aile dostu politikalar ve işyerlerindeki diğer iyi uygulamalara ilişkin teknik bir belge hazırlandı (27.03.2020). [Kaynak](#)

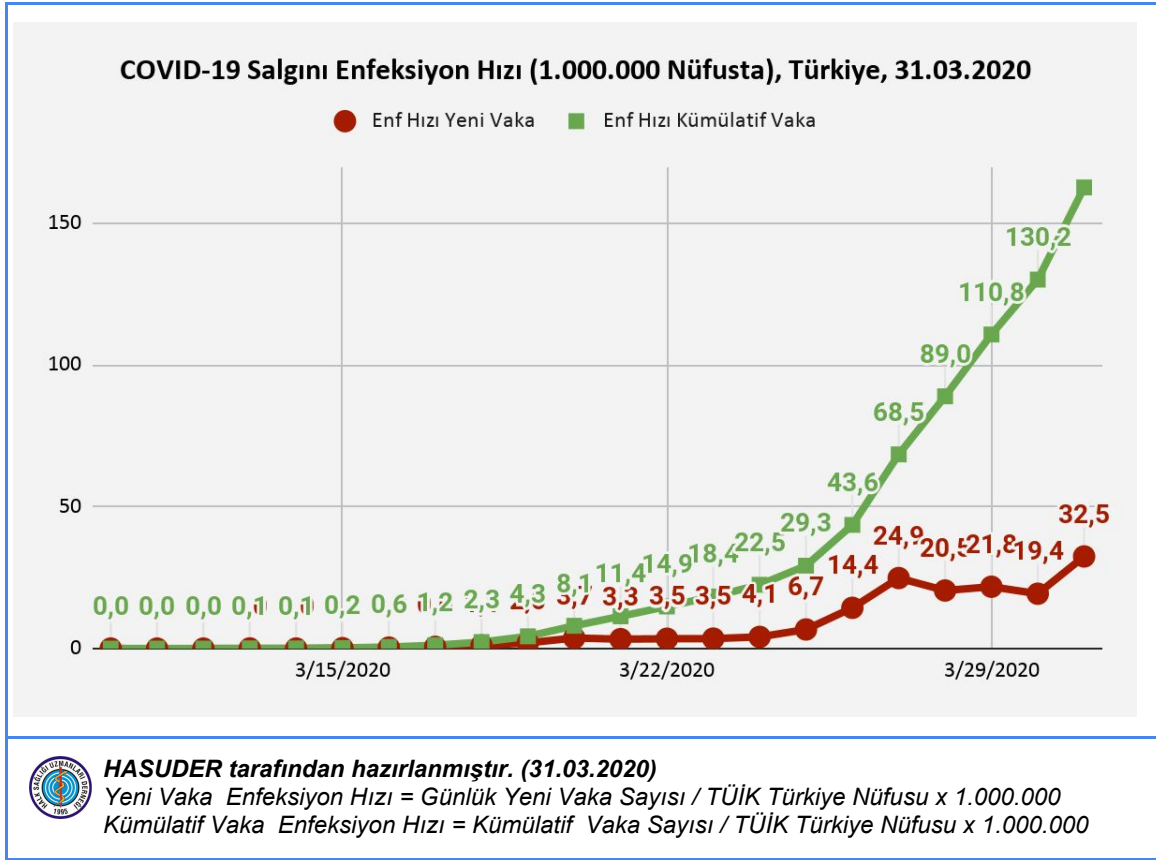
Türkiye'den Haberler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Fatalite Hızı (%)
31/03/2020	15.422	17,53	2.704	13.531	46	214	1,58

Pozitiflik % = $\frac{\text{Günlük Yeni Vaka Sayısı}}{\text{Günlük Test Sayısı}} \times 100$

Fatalite Hızı % = $\frac{\text{Kümülatif Ölüm Sayısı}}{\text{Kümülatif Vaka Sayısı}} \times 100$ [Kaynak](#)

T.C. Sağlık Bakanlığı (SB)

- SB, 81 ilde belirlenen psikososyal destek hat bilgilerini paylaştı (31.03.2020). [Kaynak](#)
- SB, Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesinin 600 yataklı ilk etabının hizmete açıldığını duyurdu (30.03.2020). [Kaynak](#)
- SB Koronavirüs Bilim Kurulu üyeleri, Çinli yetkililer ve bilim insanları ile video konferans gerçekleştirdi. Toplantıda, hastalığın seyri, bilinen özellikleri, yaş gruplarındaki etkileri, hastalığa özel semptomlar, tanı yöntemleri, tedavi protokolleri, aşı çalışmaları, iyileşen hastaların durumu gibi konular ele alındı (26.03.2020). [Kaynak](#)

T.C. Millî Savunma Bakanlığı

- Bakanlık, ihtiyaç sahibi Şehit ve Gazi aileleri ile 65 yaş üzeri sivil vatandaşlarımıza yaşam malzemesi dağıtıldığını duyurdu (31.03.2020). [Kaynak](#)

T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

- Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, salgının giderilmesine yönelik olarak ülkeler arasında tıbbi malzemelerin taşınmasına olanak verilmesini amaçlayan "Yolcu Uçaklarının Yolcu Kabininde Kargo Taşınması" konulu genelge yayımladı (31.03.2020). [Kaynak](#)

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK)

- RTÜK, COVID-19 içerikli yayınlarda medya kuruluşlarının dikkat etmesi gereken ilkeleri sıraladı. Buna göre medyadan;

- Sağlık Bakanı ve Bilim Kurulunun açıklamalarının öncelikli haber kaynağı olarak değerlendirilmesi,
- Bilimsel gerçekliği ispat edilmiş olguların paylaşımına özen gösterilmesi,
- Sorumlu yayıncılık anlayışı benimsenerek kamuoyunu bilinçlendirmeye odaklanması, sosyal izolasyonun ve hijyen koşullarına ilişkin önlemlerin öneminin hatırlatılması,
- Salgının ciddiyetine vurgu yapılırken toplumda korku ve infiale sebep olması muhtemel ifade ve görüntülerden kaçınılması,
- Stüdyolarda dijital ortamda konuk katılımının sağlanması veya sosyal mesafenin mutlaka korunması,
- Yayın içeriklerinin evde kalmayı ve sosyal izolasyonu teşvik ve telkin edici şekilde oluşturulmasına azami özen gösterilmesi,
- İzleyiciler arasında okul çağı çocuklarının da bulunduğunu ve yayın içeriklerine bu gerçeğe göre özen gösterilmesi istendi (26.03.2020). [Kaynak](#)

Türk Tabipleri Birliği (TTB)

- TTB, 20 Mart'ta web tabanlı ve sağlık çalışanlarının öz bildirimine dayalı olarak başlattığı **"Sağlık Çalışanlarının COVID-19 Virüsüne Maruz Kalımına İlişkin Risk Değerlendirmesi"** anketinin ikinci hafta sonuçlarını açıkladı.
  - 23-29 Mart tarihleri arasında 1630 sağlık çalışanının
    - ▣ %50'si çalıştığı kurumda COVID-19 için ayrı bir triaj mekânı sağlanmadığını,
    - ▣ %44'ü COVID-19 salgınında nasıl korunacağına dair çalıştığı kurum tarafından bir eğitim verilmediğini,
    - ▣ %44'ü COVID-19 salgınında iş organizasyonunda yapılacak değişiklikler konusunda bilgi verilmediğini,
    - ▣ %50'si birimine COVID-19 ile ilgili özel tanı, tedavi şemalarıyla ilgili rehber vb. eğitim materyali verilmediğini belirtti.
  - Sağlık çalışanları,
    - ▣ Buldukları bölümde çalışan sayısının arttırılmadığını,
    - ▣ Dönemsel de olsa hasta oldukları halde çalışmak zorunda kaldıklarını,
    - ▣ Çalıştıkları ortamda havalandırma ile ilgili sorun yaşadıklarını,
    - ▣ Gebelik, kronik hastalık ya da yaş nedeniyle risk grubunda olduğu halde risksiz yerde çalışma hakkını kullanamadıklarını,
    - ▣ Tüm bu sorunları üst yönetime rahatlıkla bildiremediklerini ifade ettiler.
  - TTB, sağlık çalışanlarının çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve kişisel koruyucu donanımların eksiksiz sağlanması için Sağlık Bakanlığı'na bir kez daha çağrıda bulundu (31.03.2020). [Kaynak](#)

İzmir Tabip Odası

- İzmir Tabip Odası, İzmir Valiliğine, Covid-19 Pandemisi İzmir İl Koordinasyon Kurulu ve İl Hıfzıssıhha Meclisi çalışmalarına İTO'nun katılımının sağlanması talebini iletti (31.03.2020). [Kaynak](#)
- Odanın Koronavirüs Raporuna göre;

- Son iki haftada İzmir'de kamu hastanelerinde PCR testi pozitif ve klinik olarak şüpheli pozitif vakalar dâhil hasta sayısı 700 civarındadır.
- İzmir'de 9 Aile Sağlığı Merkezi (ASM) Covid-19 şüpheli vakalar nedeniyle bir süreliğine kapatılıp, etkilenen hekim ve sağlık çalışanları tedavi veya evlerinde izolasyona alınmıştır.
- Etkilenen hekim ve sağlık çalışanı sayısı yaklaşık 75'tir ve bir ASM hemşiresi yoğun bakımda tedavi görmektedir.
- Hekimler ve sağlık çalışanlarının ilettikleri bazı sorunlar şu şekildedir;
  - ▼ Hekimlerin test sonuçlarını öğrenmekte zorluk yaşaması, test sonuçlarının geç gelmesi, PCR testinin yeterli sayıda yapılmaması, özellikle temas şüphesi olabilecek hekimlere rutin olarak uygulanmaması,
  - ▼ Kişisel koruyucu ekipman sayıları ve niteliklerinde eksiklik,
  - ▼ ASM'lerde kişisel koruyucu ekipmanın geç ulaştırılması, bazı malzemelerin eksik ve yetersiz nitelikte olması, hastaların ilk olarak ASM'ye gitmeleri ve rutin olarak bebek ve gebe izlemi yapılan ASM'lerde sağlıklı kişilere hastalık bulaşma riski, Aile hekimlerinde izolasyon veya karantina nedeniyle çalışmadıkları günlerin ücretlerinden kesileceği endişesi, umreden gelen veya evde kalması gereken 65 yaş üstü kişilerin telefonla takip işinin aile hekimlerinin zamanlarının önemli bir kısmını alması,
  - ▼ İşyeri hekimlerinde kişisel koruyucu ekipmanların eksikliği, kronik hastalık öyküsü olan çalışanların çalıştırılmaya devam etmesi, ilk başlarda yurtdışı seyahat öyküsü olanlara bir önlem alınmamış olması,
  - ▼ 112 hattının son bir haftadır vefa hattı olarak da kullanılması, bu hattın aşırı yoğunlaşması, hastaların hastanelere olan transferinde gecikmelere neden olması,
  - ▼ Bazı hastanelerde verilen yemeklerin nitelik ve niceliğinde sorunlar olması,
  - ▼ Pandemi polikliniklerinde alan dışı hekimlere yeterli eğitim verilmemesi, sağlık çalışanlarının ailelerine hastalık taşıma riski sebebiyle mesai saati sonrası dinlenebilecekleri, kalabilecekleri hastane dışında ücretsiz yerlerin yeterince ayarlanmaması yaşanan sorunlar arasındadır (30.03.2020). [Kaynak](#)

İstanbul Tabip Odası (İTO)

- İTO, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğünden yüksek riskli grupta yer alan kronik hastalığa sahip hekimlerin idari izinlerinin kabul edilmesi talebinde bulundu (26.03.2020). [Kaynak](#)

Türk Toraks Derneği

- Dernek, *Pulmoner Emboli (Akciğer Damarında Pıhtı) Riski Hakkında COVID-19 Konusuyla İlişkili Bilgilendirme ve Önerilerde* bulundu (31.03.2020). [Kaynak](#)

Türk Psikiyatri Derneği (TPD)

- TPD, "*Sağlık Çalışanlarına Destek Hattı*" kurmayı planladıklarını duyurdu (30.03.2020). [Kaynak](#)

Türk Eczacılar Birliği (TEB)

- TEB, COVID-19'la Nasıl Bir Mücadele? başlıklı bildiri yayınladı (31.03.2020).[Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- Günün konusunda bugün Prof. Dr. Dilek Aslan "Demans Hastalarının Bakım Süreçleri ve COVID-19 Üzerine" bir değerlendirme yapmıştır. [Okuma için](#)
- The Lancet dergisinin editöre mektup bölümünde 27 Mart 2020 tarihinde yayınlanan "Uzmanların İspanyol Hükümeti'nden talebi: İspanya'yı tamamen kapanmaya (tecrite) doğru yöneltin" başlıklı yazı Prof. Dr. Özgür Aslan tarafından çevirilerek web sitemize eklenmiştir. [Okumak için](#)
- Prof. Dr. Kayıhan Pala Medyascope'taki Sosyal Hukuk programında koronavirüs salgınında halk sağlığından bahsetti. [İzlemek için](#) [Dinlemek için](#)
- Prof. Dr. Tacettin İnandı Ulusal Kanal'da Salgın ne kadar sürecektir sorusunu yanıtladı. [İzlemek için](#)

Okuma Önerisi

Yeni Koronavirüs Hastalığı 2019 olan hastaların SARS-CoV-2'ye antikor yanıtları

11 Ocak - 9 Şubat 2020 arasında Shenzhen Hastanesinde SARS-CoV-2 enfeksiyonu doğrulanmış toplam 173 hastada yapılan çalışmada, hastaneye yatış süreci boyunca toplanan seri plazma örnekleri (n = 535), SARS-CoV-2'ye karşı total antikor (Ab), IgM ve IgG açısından test edilmiştir.

Serokonversiyon oranları Ab için %93,1; IgM için %82,7; IgG için %64,7 olarak saptanmıştır. Ortanca serokonversiyon süreleri ise Ab için 11 gün, IgM için 12 gün ve IgG için 14 gün olarak raporlanmıştır. Kritik ve kritik olmayan hastalar arasındaki antikorların serokonversiyon oranları açısından üç markerin hiçbirisi önemli bir farklılık göstermemiştir.

Hastalığın başlangıcından itibaren 1 hafta içinde antikorların varlığı <%40 idi ve başlangıçtan sonraki 15. günden itibaren hızla Ab için %100,0; IgM için %94,3 ve IgG için %79,8'e yükseldi. RNA saptanabilirliği ise, 7. günden önce toplanan numunelerde %66,7'den 15-39. gün boyunca %45,5'e düştü.

Bu araştırmayla RNA ve antikor bulgularının birleştirilmesinin, başlangıçtan itibaren 1 haftalık erken evrede bile COVID-19 için patojenik tanı duyarlılığını önemli ölçüde geliştirdiği ortaya konuldu. Bulguların, COVID-19 hastalarının tanı ve tedavisinde serolojik testlerin rutin uygulaması için güçlü ampirik destek sağladığı ifade edildi.

Zhao, J. et al. Antibody responses to SARS-CoV-2 in patients of novel coronavirus disease 2019. *Clin Infect Dis.* 2020;ciaa344. doi:10.1093/cid/ciaa344

*Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Meltem Akın Dikleli, Dr. Öğretim Üyesi Mestan Emek, Dr. Öğretim Üyesi Onur Özlem Öztürk, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Sabanur Çavdar, Uzm. Dr. Erdem Erkoyun, Uzm. Dr. Ayşe Gülsen Teker ve Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Hanife Ece Erik tarafından hazırlanmıştır.